

עפ"ת 56617/10/20 - אוחנה אברהם נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 56617-10-20 אוחנה אברהם נ' מדינת ישראל

בפני	כבוד השופט מאזן דאוד
המערער	אוחנה אברהם
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה חדרה (כב' השופטת עידית פלד) מיום 13/9/20 בתיק תת"ע 5031-03-16, בגדרה נדחתה בקשת המערער לביטול פסק הדין (בעיקר גזר הדין) שניתן בהעדרו ביום 28/7/20.

ההליכים בבית משפט קמא;

2. נגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף - עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש), התשכ"א 1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**"), כאשר רישיון הנהיגה פקע כבר בשנת 2004, ונהיגה ברכב עבירה של נהיגה במהירות מופרזת של 166 קמ"ש במקום 110 קמ"ש, עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961.

3. לפי כתב האישום, נהג המערער, ביום 26/06/2015, בדרך מהירה שעה 3:58, במהירות 166 קמ"ש, מהירות העולה על המהירות של 110 קמ"ש המותרת בתמרוך 426 המוצב בדרך המהירה, באותה עת נהג המערער כשרישיון הנהיגה פקע כבר ביום 12/09/2004.

4. המערער ביקש לצרף תיק נוסף תיק תת"ע 2201-05-16, באותן עבירות שהורשע בהן (להלן 'התיק המצורף'). על פי כתב האישום בתיק המצורף נטען כי המערער נהג, ביום 3/2/2016, בדרך שאינה עירונית במהירות 139 קמ"ש כשהמהירות המותרת במקום 90 קמ"ש, בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה, ובאותה עת נהג כשרישיון הנהיגה פקע ביום 12/9/2004, עבירה בניגוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה.

5. המערער הורשע על פי הודאתו, ביום 2/10/2018, בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום ובעבירות המיוחסות לו בכתב האישום בתיק שצורף.

שלב הטיעונים לעונש והימשכות ההליכים;

6. ישיבות טיעונים לעונש נדחו מעת לעת על מנת לאפשר למערער לפעול להסרת המחדל והוצאת רישיון נהיגה. המערער ביקש בדיון שהתקיים ביום 16/6/2019, דחיית מועד הטיעונים לעונש כאשר הצהיר המערער באמצעות בא כוחו שהוא הסדיר חובותיו להוצאה לפועל, עבר מבחן עיוני ונותר מבחן מעשי.

7. בהמשך ב"כ המערער דאז הודיע כי הצדדים הגיעו להסדר טיעון; אך המערער לא התייצב לדיונים בתאריכים 9.9.19 ו- 23.10.19 ובא כוחו טען, כי הקשר עמו נותק והוא לא משתף פעולה, והוצא צו הבאה, והוגשו בקשות לשחרור מייצוג.

8. בדיון, בפני בית משפט קמא, מיום 2.1.20 טען ב"כ המערער, כי המערער עבר מבחן תיאורטי ומבחן מעשי ונדרש לעבור קורס נהיגה נכונה, והדיון נדחה פעם נוספת על מנת לאפשר למערער להסיר את המחדל; אלא שגם לדיונים הנדחים (9.2.20, 23.2.20, 22.6.20) לא התייצב המערער, וב"כ חזר וביקש להתפטר מייצוג נוכח חוסר שיתוף פעולה מצד המערער, והוצא שוב צו הבאה.

9. הדיון נקבע לטיעונים לעונש ליום 16/7/20. המערער באמצעות בא כוחו החדשה הגיש בקשת ביום 15.7.20, הבקשה נדחתה. בין יתר נימוקי הבקשה טענת המערער שנחשף לחולה קורונה ונמצא בבידוד. בית המשפט פטר את המערער מהתייצבות ודרש שבאת כוחו החדשה להתייצב ותמציא, בין היתר ההוראה לבידוד ומסמכים נוספים.

10. לדיון ביום 16/7/20 שקבוע לטיעונים לעונש התייצב המערער ללא באת כוחו ולשאלת בית המשפט בעניין חובתו להיות בבידוד טען: **"לא קיבלתי הנחיה להיות בבידוד, אני עושה את זה כאזרח טוב."**

המערער ביקש לדחות את הדיון על מנת להיוועץ בעורך דין; עוד מסר כי עבר שני קורסים ונותר לו קורס נוסף שטרם נפתח בשל מגפת הקורונה. בית משפט קמא וחרף התנהלות המערער, החליט על שחרורו של ב"כ קודם מייצוג המערער, וניתנה למערער הזדמנות אחרונה להתייצב לדיון הטיעונים לעונש במועד נוסף **שנקבע ליום 28.7.20** על מנת שיוכל להתייעץ עם עורך דין אחר מטעמו, תוך שהמערער הזהיר **בחובת התייצבותו לדיון שאם לא כן ניתן יהיה לדונו שלא בפניו וכן להוציא כנגדו צו הבאה.**

הדיון לטיעונים לעונש נקבע במעמדו של המערער ולאחר שהזהר כי במידה ולא מתייצב ניתן לדון בהעדרו.

11. ביום 26.7.20 הוגשה בקשה נוספת מטעם המערער באמצעות באת כוחו, שביקשה להתמנות כמייצגת

זמנית עד אשר ימונה עו"ד חלופי בתיק, וטענה כי אינה מורשית לצפות בתיק ולעין בו, ולכן לא תוכל להתייצב לדין במועד שנקבע ליום 28.7.20, והמערער יתייצב בעצמו ללא ייצוג. בית המשפט לא דחה את הדין וראה בבאת כוחו מייצגת לכל דבר ועניין ולא קיבל את ההודעה של ייצוג זמני.

כעולה מנתוני המערכת בנט המשפט- ב"כ המערער צפתה בהחלטה מיום 27/7/20 שבה היה ברור כי מועד הדין לא נדחה ואף צוין מועד הדין בצורה ברורה במסגרת ההחלטה מיום 26/7/20, בה צפתה ב"כ המערער.

12. למרות ידיעת המערער אודות הדין בעניינו, המערער לא התייצב לדין הטיעונים לעונש בעניינו, על אף שהוזהר כי ניתן יהיה לדון אותו שלא בפניו.

13. בית משפט קמא ונוכח הימשכות ההליכים בתיק, ונוכח ההזדמנויות החוזרות ונשנות שניתנו למערער להסיר את המחדל ולהתייצב לדין בעניינו, ולאחר שהוזהר כי ניתן יהיה לדון אותו שלא בפניו, החליט לדון את המערער בהעדרו והשית עליו: קנס כספי, פסילה על תנאי, ופסילה בפועל לתקופה של 24 חודשים.

14. המערער הגיש בקשה לבטל את גזר הדין שניתן בהעדרו וזאת ביום 11.8.20, בקשה שהוכתרה כ'בקשה בהסכמת המאשימה לביטול גזר דין שניתן בהיעדר' חרף העובדה כי לא הייתה הסכמה כזו. בבקשה טען המערער, כי התייצב לדין ביום 29.7.20 באיחור של יום מתוך טעות בתום לב והסתמכות על דברי בית המשפט כי הדין הנדחה יתקיים בערב תשעה באב (סעיף 3 לתצהיר המבקש) החל ביום 29.7; ועל אף שבפרוטוקול הדין מיום 16.7.20 נרשם מועד הדין המדויק (28/7), הוא לא ידע זאת, שכן לא היה מיוצג בדין, ולכן לא קרא את הפרוטוקול לאחר הדין (סעיף 5 לתצהיר המבקש). כן נטען, כי אין ממש בטענות ב"כ קודם בדבר חוסר שיתוף פעולה מצדו, וזה הודיע לו כבר לפני כשנה כי התפטר מהתיק, ולא עדכן אותו אודות זימונים לדיונים וצווי הבאה שהוצאו (סעיפים 7-9 לתצהיר). עוד טען המערער, כי הוא אב ל-12 ילדים וסב ל-12 נכדים, ואי ביטול גזר הדין יסב לו נזק רב, לאחר שעשה מאמצים רבים להוצאת הרישיון, ועבר טסט מעשי ו-2 קורסים לנהיגה מונעת ונותר לו קורס שלישי ואחרון לעבור שמועדו נדחה בשל הקורונה ובכוונתו לעשותו; ולכן ביקש את התחשבות בית המשפט וביטול גזר הדין, כדי לתת לו את יומו בבית המשפט באמצעות מייצג חדש.

15. בית משפט קמא ולאחר ששמע את הצדדים באריכות, קבע בהחלטה מפורטת ומנומקת, שהעובדה שהמערער התבלבל בתאריך, או שבאת כוחו לא טרחה לעדכנו ולוודא עמו את התאריך בעצמה, אינן סיבות מוצדקות לאי התייצבות המערער לדין, ואין בכך משום סיבה מוצדקת לביטול גזר הדין.

16. בית משפט קמא הוסיף וציין שהמערער הורשע בשני התיקים שצורפו עוד ביום 2.10.2018, ומאז התקיימו 10 (!) דיוני טיעונים לעונש, במשך תקופה ממושכת ביותר של כשנתיים; ועל אף שנטען שהמערער עבר בחינה עיונית ומעשית בנהיגה, לא הוצגו בנדון כל אסמכתא, וכי אין מחלוקת כי המערער נותר ללא רישיון נהיגה בתוקף ולא הוסר המחדל, למרות הזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירה וניהול ההליך בבית משפט קמא.

17. בית משפט בחן גם את העונש שהושת על המערער ולאחר שסקר בהחלטתו מתחם הענישה במקרים דומים, ציין את הדברים הבאים:

"ובענייננו, כאמור, מדובר בתקופת פקיעה ממושכת של יותר מ- 11 שנים; ומכתבי האישום בעובדותיהם הודה המערער עולה כי המערער לא נמנע מלחזור ולנהוג ברכב ב- 2 האירועים הנפרדים נשוא ענייננו, ואף הוסיף וביצע עבירות נלוות ונהג במהירות מופרזת בשני אירועים נפרדים אלה; ומדובר במערער אשר לחובתו 81 הרשעות תעבורה, מתוכן 19 הרשעות קודמות בתקופת פקיעת הרישיון, לרבות הרשעה מאוחרת להרשעה בענייננו; וכן גזר הדין אינו כולל רכיב של מאסר - לא בפועל ולא מותנה -; ולכן אני סבורה, כי באיזון הכולל בין כלל רכיבי הענישה, שעה שגזר הדין לא כלל רכיב של מאסר, העונש שהושת על המבקש סביר ואינו חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת באופן שהותרתו תגרום למבקש עיוות דין."

18. בית משפט קמא המשיך וציין שאין בנסיבותיו האישיות של המערער, כמו גם ביתר הטענות שהועלו בבקשה, כדי להצדיק את ביטול גזר הדין שהושת על המערער, זאת בהינתן חומרת העבירות בהן הורשע המערער, ועברו התעבורתי המכביד, ומשך הזמן הארוך (שנתיים) שניתן למערער על מנת לנסות ולפעול להסרת המחלל ולחידוש הרישיון; והאינטרס הציבורי לשמור על שלום הציבור מפני נהגים עוברי חוק גובר על האינטרסים האישיים של המערער.

19. המערער מיאן להשלים עם החלטה זו והגיש את הערעור שלפני.

20. המערער חזר ושטח בפני הן במסגרת הערעור והן בדיון שהתקיים את אותם טיעונים שהעלה בפני בית משפט ואשר צוינו לעיל בצורה מפורטת ואילו המדינה ביקשה לדחות את הערעור.

הכרעה:

21. סעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי קובע כי קיימות שתי עילות, בהתקיים אחת מהן, רשאי בית המשפט לבטל את פסק הדין שניתן בהעדר הנאשם. העילה האחת היא, "שהייתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו", העילה השנייה היא "שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין".

22. הדיון, בענייניו של המערער, נדחה לטיעונים לעונש ליום 28/7/20, תוך שבית המשפט מזהיר את המערער כנדרש בסעיף 130(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, כי ככל ולא יתייצב יהיה בית המשפט רשאי לדון אותו בהעדרו. הדיון נקבע בנוכחות המערער ואף באת כוחו החדשה ידעה על מועד הדיון, לכל הפחות, לאחר שצפתה בהחלטה הדוחה את בקשת הדחייה ולא יכולה להיות מחלוקת כי המערער ידע וגם ידע על מועד הדיון.

23. טענה לפיה מועד הדיון נשתכח מהמערער או שחל בלבול ביחס למועד הדיון, ולפיכך הייתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו, נדחתה על ידי בית המשפט העליון, תוך קביעה, כי **"שיכחה של מועד הדיון אינה מהווה סיבה מוצדקת לביטול פסק הדין וקיום דיון נוסף"** (ע"פ 5377/03 ג'מאל נ' מדינת ישראל (29.6.2003), וראו גם, רע"פ 3518/15 מלקמו נ' מדינת ישראל (27.4.2017); רע"פ 2673/11 זימנר נ' מדינת ישראל (12.4.2011)).

אני סבור כי צדק בית משפט קמא בקביעתו כי לא הייתה, בנסיבות שתוארו, סיבה מוצדקת לאי התייצבות המערער או בא כוחו למועד הדיון, בפרט כאשר הדיון נקבע בעניינו במעמדו ואף הוזכר שבמידה ולא יתייצב יהיה ניתן לשפוט אותו בהעדרו. יש לזכור שברקע הדברים עמד לנגד עיני בית המשפט הדחיות הרבות מצד המערער, שניתנה לו פעם אחר פעם הזדמנות להסיר את המחדל ולהוציא רישיון נהיגה. אכן, בעניינו, לא עלה בידי המערער להוכיח, כי קיימת סיבה מוצדקת - בבחינת טעם ממשי - לאי התייצבותו לדיון, ובדין בית משפט קמא שפט את המערער בהעדרו.

24. מן המפורסמות היא, כי זכות הנאשם כי יינתן לו יומו בבית משפט אינה זכות מוחלטת ויכול שהתנהגותו של הנאשם תותיר את בית המשפט ללא ברירה ויהא צורך לדון בעניינו בהעדרו, כבעניינו. עמד על כך כב' הנשיא בדימוס מ' שמגר בר"ע 418/85 רוקינשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד לט(3) 279, 280 (1985), בהדגישו לאמור:

"... ערכאות השיפוט אינן יכולות לאמץ מתכונת הנותנת גושפנקא עקיפה לחוסר האכפתיות מערכת המשפט חייבת לשאוף לכך כי המשפטים יתנהלו כסדרם ובמועד שנקבע להם מעיקרו וכי לא יתפתח או יתרחב הנוהג של דחיות מיותרות או של דיון כפול ללא צורך שיש בהם כדי להעמיס על קופת הציבור בכלל ועל בתי המשפט בפרט, עומס נוסף שאין הם יכולים לעמוד בו ואשר גם אינו מוצדק לגוף הענין."

25. **באשר לחלופה של עיוות דין;** המערער הודה במיוחס לו בכתב האישום ובתיק המצורף, אי לכך אין בפיו כל טענה שנפל פגם בהכרעת הדיון, שכאמור, מבוססת על הודאתו. בקשותיו החוזרות ונשנות קשורות בדחיית המועד לטיעונים לעונש כדי לאפשר לו להסיר את המחדל ולהוציא רישיון נהיגה. בית משפט קמא נהג במערער ברגישות, בתבונה ואפשר לו פעם אחר פעם דחיית המועד לתקופה משמעותית, על מנת להוכיח כי הסיר את המחדל, אך טענותיו נותרו ללא כל ביסוס ולא הציג אסמכתא אחת כי פועל להסרת המחדל.

טענתו שעבר מבחן עיוני, לא נתמכה בכל ראיה, טענתו כי עבר קורסים שונים נותרה ללא כל ביסוס; עם זאת אפשר בית משפט קמא פעם אחר פעם דחייה לצורך הסרת המחדל ולא נעשה דבר, גם כיום אין בידי המערער להראות שיש בידיו רישיון נהיגה נכון להיום, או שתוך תקופה די קצרה ישיג רישיון. לכן לא ניתן להסכים עם המערער שאי דחיית מועד הדיון, גרמה לעיוות דין, נוכח התנהלות בית משפט קמא בסבלנות ואורך רוח

תקופה משמעותית והמערער, לא טרח לנצל תקופה זו, ונהג בסחבת של דחיות.

26. טענה לפיה הושת עליו עונשו חמור יתר על המידה עשויה במקרים מסוימים להקים חשש ממשי לעיוות דין. במקרה דנן איני סבור כך. כידוע, אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שקבעה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם נפלה טעות מהותית ובולטת בגזר הדין, או כאשר העונש שהוטל חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת במקרים דומים (ראו למשל: ע"פ 2433/18 פלוני נ' מדינת ישראל (2.12.2018)).

אני סבור כי עונשו של המערער בגין שני כתבי אישום המייחסים לו עבירות של נהיגה במהירות מופרזת כאשר אין ברשותו רישיון רכב שפקע מזה שנים רבות, אינו חמור כלל ועיקר, ובעיני בית משפט קמא השית עליו עונש קל שלא כלל מאסר על תנאי מאחר ולא נדרש בידי התביעה, קל וחומר כי אין בעונשו, בנסיבות אלו, כדי לבסס חשש ממשי לעיוות דינו.

27. אפנה לדברי בית המשפט העליון שנאמרו על אדם שנהג ללא רישיון נהיגה (שתוקפו פג עשר שנים קודם לנהיגתו) והוטלו עליו, בין היתר, עונשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי. במסגרת רע"פ 1973/13 חסן נ' מדינת ישראל (24.3.13) נקבע -

"בהתייחס למידת העונש שהוטל על המבקש, סבורני, כי עונש זה אינו מצדיק התערבות, משאין בו כל סטייה חריגה ממדיניות הענישה המקובלת. לעניין רכיב המאסר בפועל, שתי הערכאות הקודמות ראו עין בעין את חומרת העבירה שביצע המבקש, וקבעו, כי בנסיבות העניין, אין מנוס מהטלת עונש מאסר לריצוי בפועל, זאת, בעיקר לשם הרתעת המבקש, אשר לחובתו עבר תעבורתי לא מבוטל, ונהיגה חוזרת ונשנית, במשך שנים רבות, ללא רישיון, אשר תוקפו פג בשנת 2001. בנסיבות המקרה שלפניי, אין מדובר, לטעמי, בעונש החורג באופן קיצוני מרף הענישה הראוי בעבירות דומות, ולפיכך לא מצאתי כי יש מקום להתערב בעונש שהושת על המבקש, במסגרת בקשת רשות ערעור זו".

28. המערער הורשע בשני כתבי אישום שייחסו לו נהיגה מפורזת ונהיגה ללא רישיון נהיגה לאחר שרישיונו פקע מזה תקופה ארוכה, עבירות חמורות ברף העליון של עבירות התעבורה. בשים לב לחומרת העבירות ונסיבות ביצוען, והעובדה כי 17 הרשעות אחרונות מלמדות על ביצוע עבירות תעבורה כשאין בידיו רישיון נהיגה, מעידה כאלף עדים שמדובר במערער רציוניסטי והעונש שהושת עליו הוא עונש קל ואין בו כדי ללמד על עיוות דין ואם קיימת סטייה, הרי היא סטייה לקולה, מרמת הענישה המקובלת.

לא ניתן לומר כי חומרת העבירה בגינה הורשע המערער, ככל שהדבר נוגע לנהיגה ללא רישיון נהיגה (כשרישיון הנהיגה פקע לפני שנים) שמתלווה אליה נהיגה במהירות מופרזת - אינה מצדיקה ענישה כזו שהוטלה

עליו, וכך לא ניתן לומר כי במכלול השיקולים יש עילה לביטול גזר דינו של בית משפט קמא.

29. באשר לרכיב הפסילה בפועל, גם הוא אינו חורג ממתחם הענישה ההולם, בפסיקה ענפה הוטלו עונשי פסילת רישיון נהיגה בפועל לתקופות לא קצרות בגין עבירות שנעברו בנסיבות דומות. עונשי פסילה אלו אושרו או נפסקו בערכאות הערעור (ראו לדוגמא: עפ"ת (מחוזי מרכז) 51481-12-16 לוי נ' מדינת ישראל (12.1.17); עפ"ת (מחוזי נצרת) 39803-04-15 עומר נ' מדינת ישראל (20.9.15); עפ"ת (מחוזי מרכז) 11890-05-14 בליה נ' מדינת ישראל ((7.9.14).

30. אי לכך סבורני, כי במקרה דנן לא רק שאין עסקינן בסטייה ניכרת ממדיניות הענישה המקובלת, אלא שבשים לב לחומרת העבירות ונסיבות ביצוען, העונש שהושת על המבקשת הינו עונש מקל, המבטא התחשבות רבה בכל השיקולים לקולה, ולא נגרם כל עיוות דין כלל ועיקר.

31. סופו של דבר - אינני סבור כי בית משפט קמא לא קבע את גזר דינו בשיקול דעת, בסבירות, ללא שרירות לב - או ללא הנמקה - באשר נימק את גזר דינו בחומרת העבירה, עברו של המערער ושקל נסיבותיו, ודי בכך.

נוכח האמור, הערעור נדחה.

ניתן היום, ט' כסלו תשפ"א, 25 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.